

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ: ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ

Вершиніна Д.М., аспірант кафедри «Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту», голова Ради молодих вчених ХНУМГ імені О.М. Бекетова
Момот Т.В., д.е.н., проф. кафедри «Фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту»

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Діяльність вітчизняних підприємств будівельного комплексу потребує підвищення ефективності їх безпекоорієнтованого управління. Адже, непрогнозований розвиток соціально-економічних факторів, підвищення ризикованості діяльності підприємств вимагають розробки саме засад безпекоорієнтованого управління на кожному підприємстві.

Отже для будівельних підприємств є актуальним розробка новітніх методів безпекоорієнтованого управління. Важливим базисом цього управління, вважаємо, є інформаційно-аналітичне забезпечення.

Основні питання специфічних рис, послідовності реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення безпеки підприємств викладено у роботах таких дослідників, як: Варенко В.М., Мойсеєнко І.П., Позднишев С.В., Пригунов П.Я., Садчикова І.В., Чергенець Е.В. [2; 3; 5-8; 9-12].

В економічній літературі поняття «безпека найчастіше розглядають з двох аспектів: динамічного (безпека розглядається в контексті діяльності) та статичного (безпека – це й стан). В рамках цього дослідження, вважаємо, що більш доречним буде розглядати безпеку як стан захищеності підприємства від впливу загроз, який забезпечує стале його функціонування.

Здатність своєчасно виявляти і попереджати загрози є запорукою стійкого функціонування будь-якого підприємства. Впровадження на підприємстві системи інформаційно-аналітичного забезпечення дозволить знижувати рівень загроз, використовувати позитивний вплив зовнішніх і внутрішніх чинників, оперативно приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати безпекоорієнтованого управління підприємства.

Достовірна і об'єктивна інформація істотно підвищує ефективність системи безпекоорієнтованого управління підприємства. Цей факт підтверджує важливість інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у сфері управління безпекою. На нашу думку, інформаційно-аналітичне забезпечення безпекоорієнтованого управління підприємства – це цілеспрямована взаємодія людського інтелекту (аналітика) і наявної вихідної інформації (відкритої та/або конфіденційної) з метою отримання споживачем інформації нового вивідного знання, що сприяє прийняттю оптимальних управлінських рішень.

Головною метою інформаційно-аналітичного забезпечення безпекоорієнтованого управління підприємства є виявлення схем шахрайства, обману у сфері діяльності підприємства, що дозволяє мінімізувати їх вплив та не допустити потрапляння підприємства у ситуації некерованого ризику.

У сучасних розробках з безпекознавства виділяють наступні два підходи до створення інформаційно-аналітичного забезпечення безпекоорієнтованого управління підприємства:

1) підхід, як до процесу створення та захисту інформаційної складової її безпеки підприємства;

2) підхід як до системи з формування інформаційного ресурсу діяльності підприємства з метою забезпечення функціонування системи безпеки [2].

Аналізуючи тісний та взаємообумовлюючий вплив безпекоорієнтованого управління підприємства та його інформаційно-аналітичного забезпечення підтверджується теза про необхідність ефективної інформаційно-аналітичної діяльності. Ця діяльність включає одержання великого обсягу достовірної інформації про стан факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, подальшу систематизацію такої інформації, аналіз, оцінку й виявлення оптимальних, з погляду безпеки, варіантів поведінки.

Таким чином, розрізняють два рівні інформаційно-аналітичної діяльності:

1. Аналітичний процес (аналітика) – процес аналізу наявної інформації та створення нового знання, це робота інтелекту. Результатом аналітичної діяльності є вторинні документи, що є інформаційною моделлю не первинного документа, а моделлю проблеми.

2. Інформаційна діяльність – це обслуговування аналітичного процесу (матеріальне, оперативно-технічне, архівне тощо) [9].

Базуючись на дослідженнях Ареф'євої О.В. вважаємо, що до кола основних принципів формування інформаційно-аналітичного забезпечення безпекоорієнтованого управління підприємства можна віднести:

– цілеспрямованість (орієнтація аналітичної діяльності на досягнення конкретних цілей вирішуваних завдань (результатів в практичній діяльності);

– системність (комплексний аналіз вирішуваних проблем з урахуванням їх місця, ролі і взаємозв'язків в загальній структурі забезпечення діяльності організації);

– актуальність (аналітична діяльність повинна витікати з потреб практики, мати високу міру важливості в даний момент, в цій ситуації, для вирішення конкретної проблеми);

– сучасність (отримання і видача результатів аналітичній діяльності в необхідні терміни, в зручному виді і у формі, призначеній для безпосереднього використання адресатом) [1].

А от завданнями інформаційно-аналітичної діяльності щодо забезпечення безпекоорієнтованого управління підприємства виступають:

– забезпечення своєчасного надходження надійної і всебічної інформації по питаннях, що цікавлять керівництво;

– опис сценаріїв дій конкурентів, здійснення постійного моніторингу подій у зовнішній конкурентному середовищі і на ринку, які можуть мати значення для інтересів підприємства;

– забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів [4].

Підсумовуючи, можна зробити висновок: інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки підприємства є важливим елементом безпекоорієнтованого управління підприємства. І здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення дозволить підприємству швидко адаптуватися до стрімких змін економічних подій, здійснювати ефективну роботу із моніторингу зовнішнього середовища, передбачувати можливі потенційні загрози, а також розробляти основних дій із мінімізації їх впливу.

Отже, інформаційно-аналітичне забезпечення повинно виступати основним змістом будь-якої діяльності, спрямованої на організацію безпекоорієнтованого управління підприємства, адже в його основі лежать найбільш раціональні та ефективні механізми гарантування безпеки функціонування підприємства.

Література

1. Ареф'єва О. В., Кузенко Т. Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки // Актуальні проблеми економіки. 2009. №1. С.98-103.
2. Баланда А.Л. Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності: стан та перспективи // Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. № 1(37). С. 150-155.
3. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. К.: Університет «Україна», 2014. 417 с.
4. Горячківська І.В. Теоретичні підходи до трактування поняття інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання // Вісник Черкаського університету. 2016. № 1. С.24-31.
5. Захаров І. В., Філіпов Я.Л. Основи інформаційно-аналітичної діяльності. К.: Центр учбової літератури, 2013. 336 с.
6. Мойсеєнко І.П., Демчишин М.Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання // Актуальні проблеми економіки: наук. економ. журнал. 2009. № 10. С.239-245.
7. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави. Статистика процесу забезпечення: підручник для ВУЗів. К.: Кондор, 2002. 303 с.
8. Позднишев Є.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки підприємства (методи та їх застосування): навчальний посібник. К.: Видавець Позднишев, 2007. Кн.1. 89 с.
9. Пригунов П.Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницької діяльності в сфері економічної безпеки. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4247>.
10. Пономаренко В.С., Клебанова Т.С., Чернова Н.Л. Экономическая безопасность региона: анализ, оценка, прогнозирование [Монография]. Х.: ИД «ИНЖЭК», 2004. 144 с.
11. Садчикова І.В., Садчиков В.С. Концептуальні засади інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства / Фінансові дослідження. 2016. №1. С.87-95.
12. Сорока Р.С., Сорока М.П. Значення інформаційно-аналітичної діяльності в забезпеченні економічної безпеки підприємства // Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.13. С.317-322.